

جلسه دویست و پانزدهم
صورت مشروح مجلس
سه شنبه نوزدهم آبانماه
۱۳۰۴

مجلس يك ساعت و نيم قبل از ظهر
برياست آقای تدین تشکیل گردید
(صورت مجلس یکشنبه هفدهم آبانماه
را آقای میرزاشهاب قرائت نمودند)
رئیس- آقای حاج حسن آقاملك
(اجازه)
حاج حسن آقاملك- عرضی ندارم
رئیس- آقای میرزائی
(اجازه)

میرزائی- قبل از دستور عرضی
دارم.
رئیس- آقای آقاسید یعقوب
آقاسید یعقوب- قبل از دستور عرضی
دارم.

رئیس- آقای حائری زاده
حائری زاده- بنده راجع بدستور عرض
دارم.
رئیس- آقای افشار
افشار- دردستور عرض دارم
رئیس- نسبت بصورت مجلس اعتراضی
نیست؟

(گفته شد: خیر)
رئیس- صورت مجلس تصویب شده.
آقای میرزائی
(اجازه)

میرزائی- دیروز جراید مرکز را که
مطالعه میکردم نگارنده محترم روزنامه
کوشش شرح اظهارات آقای حاج حسن
آقاملك نماینده محترم راطوری در روزنامه
درج کرده بودند که برای خوانندگان
ممکنست تولید سوء تفاهم کند و تصور
ز کنند که رقبه آستانه را بنده از بین
بردهام

خواستم تذکره داده باشم که سوء
تفاهم برای خوانندگان آن روزنامه پیش
نیاید و تقاضا کنم که جراید يك قدری دقت
کنند و همانطور که جریده شریعه ستاره
ایران عین مطالب آقای حاج حسن آقا
ملك را درج کرده بود خوب بود ایشانهم
عین مطالب را درج میکردند که بی جهت
اسباب توهین یرای یک نفر فراهم نشود

در ضمن هم لازم میدانم يك تاریخچه
مختصری از عملت خرابیهای آستانه که درین
مدت فراهم شده بعرض آقایان برسانم

گرچه بنده میبایستی بپقدم میشدم
برای این اظهارات راجع به خرابیهای
آستانه لیکن چون چهار سال است که
بواسطه جدیت والا حضرت پهلوی اهتمامی
در امر اصلاحات آستانه شده و در نهایت
خوبی مشغول بچریان اصلاحات آستانه
هستند بنده لازم میدانم درین باب عرض بکنم
ولی حالاناکریریم تاریخچه مختصری از اوضاع

آستانه را عرض برسانم. خرابی آستانه از زمان
سلطنت احمد شاه باین طرف شروع شده
و عات آن هم این بود.

اولا اینکه در مرکز و سایر جاهها شنیده
میشود که آستانه سالیه ده کرور بیست کرور
عایدات دارد اینطور نیست.

آستانه در سال صد و هفتاد هزار تومان
نقد و یازده هزار خروار جنس کل
عایداتش است و علت خرابی آستانه هم این
بود که تولیت هائی را که از مرکز می فرستادند
بآستانه زمان سابق حی خرج راه آنها را
هم می دادند و وقت می کردند که يك مردمان
صحیح العمل و متدین را بفرستند چنانکه
عضد المملك مرحوم که تولیت آستانه را دارا
بوده شنیدم که يك قهوه خورده بود و دیده
بود که این را از حق نیست يك اشرفی
جریمه داده بود که يك قهوه بی جهت و بدون
حق شرعی خورده بود

ولی اخیراً تولیت های آستانه مثل حکام
رولاتی بود که بسیار جاها می فرستادند
هر اج می گذاشتند هر کس که زیاد تر میداد
تولیت را باو میدادند حتی اخیراً قدمی
تولیت آستانه رسیده بود در سال بیست هزار
تومان.

چهار هزار تومان هم باهضاء دربار
میدادند در سال پنج شش هزار تومان هم
آنکسی که تولیت آستانه را قبول میکرد
(حالا خوشبخت یا بدبخت چه عرض کنم)
مجبور بود هل و گل بفرستد برای اجزای
در بار که مقامش محفظه و پادشاهد. حالاً ملاحظه
بفرمائید بیست هزار تومان تقدیمی داده
و چهار هزار تومان باهضاء دربار داده و شش
هزار تومان هم هدیه فرستاده این سی هزار
تومان تولیت آستانه هم اقلامی هزار تومان
خرج دارد این چهل و دو هزار تومان
اندوخته آتیه هم باید بکنند حالاً این شخص
چه باید بکند.

غیر از اینست که باید آستانه را بر باد
دهد که پولها را بیاورد اولاً صریح عرض
میکنم مستخدمین آستانه هیچ وجه مسئولیت
ندارند و بهیچ وجه مقصر نیستند برای اینکه
هیچ کاری در دست آنها نیست.

بنده که یک نفر چراگر آستانه هستم و
سمت جاربو بکشی افتخاری آستانه را دارا
هستم شغل بنده هم هر پنج شب يك شب چراغ
گذاشتن روی ضریح مبارک و شمع بردن جلو
وزار است اگر تصور بفرمائید در اجاره و استجاره
و کارهای آستانه يك ذره بنده و امثال بنده
دخالت داشته باشیم ابدأ.

دلیل هم بر عرضم اینست که خود بنده
يك نفر از شخصی هستم که حق مشروع مدتها
است پایمال شده. یکی از موقوفات آستانه
چشمه گلگه است که شاه عباس وقف میکند
برای مصرف کارخانه زوار عالی مقدارسر کار
قبض آثار.

تولیت آنرا هم با میرزا الخ جد
املائی بنده قرار می دهد که پسر میرزا حسن

داماد خود شاه عباس است و بعد از آن هم
تولیت را واگذار میکند باولاد ذکور و اناث
سالهاست که در زمان سلطنت قاجاریه این
حق التولیه مشروع فامیل مارا از بین میبرند
بصرف اینکه تولیت از طرف اعلیحضرت
میامد و مقتدر بود ماهم مستخدم و زورمان
نمیرسید.

در دو سال قبل که بنده مقتدر بنمایندگی
شدم از طرف مشهد و بطهران آدمم فامیل
بنده عموما يك و کالتی بمن دادند که بیایم
در مرکز احقاق حق آنها را بکنم. با
اقتدار والا حضرت پهلوی واقدماتی که درین
دو ساله بنده کردهام و دستخطهای متعددی
که از طرف والا حضرت پهلوی صادر شده
و فرستاده شده بمشهد هنوز حق التولیه
مشروع خودم و فامیلم را بنده از آستانه
نتوانسته ام استرداد بکنم و جواب نمیدهند
برای این که آنکسی که پول داده و برای
تولیت رفته می گوید اگر مرا قطعه قطعه
کنید حاضر نیستم حق ترا بدهم چاره هم
ندارد. باو هم حق میدهم برای این که
بیست هزار تومان پول داده است و باید
فایده ببرد.

خلاصه خرابی آستانه متوجه هیچ يك
از افراد آستانه نیست مگر تولیت های وقت
که آنها هم البته بدستکاری دو سه نفر
ممدود آنهارا همه اهالی خراسان میشناسند
این خرابی ها را فراهم کرده اند ولی بحمدالله
این دو ساله که از طرف والا حضرت جدیتی
در اصلاحات آستانه فراهم شده است کاملاً
خرابی های آستانه اصلاح شده و املاک آستانه آباد
شده و امیدواریم بزودی زود رفع تمام نواقص
آستانه بشود.

رئیس- آقای آقا سید یعقوب.
(اجازه)

آقا سید یعقوب- بنده از مقام ریاست
خواستم تقاضا کنم سؤالاتی که از وزارت
خانه ها میشود يك سابقه پیدا شده است
که این سابقه در دوره چهارم نبود.

سؤال که میکردیم بعد از مدتی يك
جواب از وزارت خانه می آمد که این مسائل
سؤالش را توضیح بدهد برمی داشتیم توضیح
می دادیم باز برای جواب حاضر نمی
شدند.

يك سؤال از وزارت مالیه کردهام
راجع به چهارم و تنبا کو و مالیات تنبا کو
و نواقلی که از بیچاره هائی که ار کوه خار
بدوش می گیرند و می آورند در ب دروازه
چهارم از آنها مالیات می گیرند هنوز وزارت
مالیه جواب نداده و شاید آقای معارن هم
بنظرشان نرسیده باشد و جواب ندهند.

یکی هم سؤال کردم راجع بحکومت
زنجان باز جواب نداده اند بنده از مقام ریاست
درخواست میکنم که تأکیدی بفرمائید.
ماده ۲۸ قانون اساسی بنده حق می دهد
که درین باب با فشاری کنم که چرا وزراء
برای جواب حاضر نمی شوند.

سؤال بکنیم آنوقت توضیح بدهیم
هی توضیح بر توضیح هم اش به مکاتبات
بگذرد.

معاون وزارت مالیه- سؤال چهارم را حالا
یادداشت کرده ام جواب عرض میکنم
رئیس- کمیسیون خارجه و کمیسیون هدلیه
که در جلسه گذشته بنا بود انتخاب شوند
اعضایش انتخاب شده اند و دارای اکثریت
تام بودند و اسامی آقایان بعرض میرسد.
کمیسیون خارجه:

شاهزاده سلیمان میرزا ۷۰ رأی.
آقای میرزا اسمعیل خان و کیل ۶۳
رأی.

آقای عظیمی ۶۲ رأی
آقای دکتر امیرخان اعلم ۶۲ رأی.
آقای آقا شیخ جلال ۶۱ رأی.
آقای دیوان بیگی ۵۲ رأی
آقایابیکه در کمیسیون هدلیه دارای
اکثریت تام بوده اند:

آقای میرزا حسینخان پیرنیا شصت و
هشت رأی.
آقای دیبا ۶۴ رأی.
آقای آقا میرزا سید احمد بهبهانی
۶۴ رأی.

آقای آقا شیخ جلال ۶۳ رأی.
آقای آقا شیخ محمد علی طهرانی ۶۲
رأی.

آقای شریعت زاده ۶۲ رأی
آقای یاسائی ۶۱ رأی
آقای آقا سید یعقوب ۶۰ رأی.
آقای المونی ۵۶ رأی
آقای هرمزی ۵۵ رأی
آقای داور
آقای دامغانی ۴ رأی

نسبت به ۴ کمیسیون دیگر هم گویا
موافقت حاصل شده است و مقتضی است
که آقایان در ضمن مذاکرات تشریف
ببرند و رأی بدهند. کمیسیون قوانین مالیه.
کمیسیون فوائد عامه. کمیسیون معارف.
کمیسیون داخله. آقای حائری زاده.
(اجازه)

حائری زاده- بنده راجع بقانون استخدام
مستخدمین مجلس شورای ملی میخواستم عرض
کنم که در دوره چهارم يك چیزی نوشته شد
و درین دوره هم مطرح شده تا نصف بیشترش
هم از مجلس گذشت بقیه اش معطل مانده
است و ما میکنم در اول دستور بقیه قانون
استخدام اعضای مجلس شورای ملی جزء
دستور شود و بگذرد تا تکلیف آقایان
معلوم شود.

شیروانی- اجازه می فرمائید؟
رئیس- موافق هستید؟
شیروانی- بنده مخبر آن کمیسیون
هستم موافقم.
رئیس- م. الفی نیست؟
آقاسید یعقوب- بنده مخالفم
رئیس- بفرمائید

آقای سید یعقوب بنده متأسفانه درین لایحه که دولت تقدیم کرد موافقت داشتیم لکن چون منتخب شدم برای استخراج آراء توأستم عقاید خود را عرض کنم لکن حالا که بنده نیستم آقایان دیگر هستند. عرض میکنم بلك لایحه جزء دستور شده و يك روز هم درش مدا کرده و باید در مجلس بيك عملیاتی بگذرد.

این لایحه مطرح شود و تمام شود این را هم که آقای حائریزاده فرمودند موافقت بعد از تهنس مطرح شود چون این لایحه بلك لایحه اساسی است خوبست مجلس رأی بدهد و وارد درشورش بشوند چون این يك کار عملی است برای مملکت.

رئیس - آقای شیروانی (اجازه) شیروانی - عرض کنم این موضوعی را که آقای حائریزاده پیشنهاد کردند به عقیده بنده مربوط به يك عده اشخاص است که تمام اوقات خودشان را صرف کارهای هیئت شوروی مملکت میکنند بلك شور این قانون هم حائریزاده کرده و يك شور دیگر هم شاید در روز ۳ روز بیشتر وقت در مجلس بخواهد.

بعقیده بنده چون سایر کمیسیون ها انتخابش حائریزاده پیدا نکرده و کار هم هنوز از کمیسیونها بیرون نیامده و لوازم هم حاضر نیست و کیه بوی این کار هم يك کمیسیون فوق العاده است و این کار هم بتأخیر افتاده است پیشنهاد آقای حائریزاده خیلی به موافقت و بنده هم کمال موافقت را دارم.

رئیس - بنده بایه توضیح بدهم که شور اول این خبری که تا ماده چهل و پنج در مجلس شده است و شاید هشت ماده یا ۱۰ ماده بیشتر باقی نیست در شور اول رأی میگیریم پیشنهاد آقای حائریزاده آقایانی که موافقت مینمایند.

(صدور قبلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شده آقای افشار (اجازه)

افشار در جلسه گذشته شرحی عرض کردم و جمعی از آقایان هم پیشنهادی به مقام ریاست داده اند که فقره لایحه شهریه است که کمیسیون بودجه هم رأیترش را تقدیم کرده اگر آقایان موافقت بفرمایند جزء دستور امروز بشود والا جزء دستور جلسه آتی شود.

رئیس - پیشنهاد آقایان قرائت می شود:

(شرح آتی خوانده شد) نظر باینکه لایحه شهریه بر رتبه عبد الحمیدخان فلاح و مشهودی یاد کار عمو سابق گمرک و جمشیدخان افشار (مجدد السلطنه) و صادق خان طباطبائی از چندی

باین طرف از تصویب کمیسیون معتبر بودجه گذشته و حاضر برای دستور است لذا اعضاء کنندگان ذیل تقاضای نماینده لوازم مزبوره جزء دستور جلسه آتی گذارده شود.

محمدرای - سید کاظم بزدی - شریعت - زاده - طهرانی - دیبا - یحیی رنگنه - دیوان بیگی - اسدی - حسن ملک - مرتضی بیات - سلیم - ایزدی - امامی جوتی - اسکندری - عدل - لطف اله ایقوانی.

رئیس - تقاضا میکنم امروز جزء دستور شور رأی بداریم؟ افشار اگر موافقت بفرمایند والا جلسه آتی جزء دستور شود. بعضی از نمایندگان - جلسه آتی رئیس - بسیار خوب جزء دستور میشود. آقای آقازاد رفیع (اجازه)

حاج آقازاد رفیع - بنده يك استدعای دیگر داشتم آن پیشنهاد بنده را بفرمایید قرائت شود. (شرح ذیل قرائت شد)

تقاضا میکنم خبر کمیسیون بودجه را جمع بصبیه مرحوم ظهیرالدوله جزء دستور بذارده. حاج آقازاد رفیع - چون این خانم محترمه است و خیلی بیچاره و مسأصل است و از بستگان مرحوم ظهیرالدوله و اقوام مرحوم ظهیرالدوله هم می آیند و تذکر می دهند و خواهش کرده اند که این مسئله مطرح شود بنده این پیشنهاد را کردم و گمان نمی کنم وقت مجلس هم تلف شود.

رئیس - مخالفی نیست با پیش نهاد ایشان؟ (اطهاری نشد)

رئیس - رأی می گیریم آقایانی که این پیشنهاد را صوب می کنند قیام بفرمایند.

(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد. خبر کمیسیون بودجه مطرح است.

(شرح ذیل قرائت شد)

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است از اول فروردین ماه همدساله ۱۳۰۰ ماهی بلك صد تومان شهریه به بخانه زهرا خانم (فروغ الملوك) جلبه مرحوم آقای آقا میرزا علی خان زاده تازمانی که شوهر اختیار نکرده از محل اعتبار شهریه و مستمریات به پردازد.

رئیس - آقای دست غیب (اجازه)

دست غیب - موافقت

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - مخالفم

رئیس - بفرمایید

شود؟ این قوانین را چرا بموقع اجرا نمی گذارند قانون مستمریات. کتاب مستمریان کتاب وظائف. تمام اینها هست پس این قوانین برای چیست؟

ما که نیا مدام اینجا مشق کنیم روزی در سه هزار تومان در مجلس معارض این قوانین میشود برای اینکه دستور باشد برای وزارتخانه ها آنها بآن دستور می بندند.

هر روز وزارت مالیه يك پیشنهادی می نویسد میرسد در هیئت وزراء و در آنجا می آورند بمجلس و می برند بمیسیون بودجه. کمیسیون بودجه هم رأی میدهد می آورند اینجا پس این قوانین را برداریم بلك لایحه بخیریم برای هر مردی ما نه نمیتوانیم افراد و جزئیات را در نظر بگیریم جزئیات که لابنتهای است.

پس بعد از این عراض که کردم توجهی بفرمایید بحال مملکت و اینطور ترجیح بلامرجه مرجوع براجع نکنید. قضاوت بکنید از روی قضاوت بنده به خودم حاضر هستم پیشنهاد کنید ماهی بیست تومان قبول میکنم.

دختر مساوات ماهی ده تومان بود این ماهی بیست تومان باشد.

خوبست بحال تمام ایرانها و تمام طهرانها ملاحظه کنید دیگران را هم ببینید آخر شما نگاه کنید بایه قرآن انرا از مکرم عبدالله انقیام گرامی تر آنکسی است که پرهیز کار تراست یعنی در نزد ما که و کلاه مجلس هستیم آنکسیکه در حفظ مملکت و دیانت متقی و پرهیز کار است او را باید بیشتر در نظر بگیریم.

من سید هستم مادامی که از فرمایشان جدم تخلف نکرده ام آدم صحیحی هستم ارفلان خانواده است یا خانم محترم است همه خانها محترم هستند من جسارت نمیکنم ولی من حاضر نیستم رأی بدهم که ماهی صد تومان بلك سلسه که صد و پنجاه سال است ما را بدین بدبختی کشانیده اند بدهم.

مخبر - آقای آقا سید یعقوب اول خودشان اظهار فرمودند که باید قدر شناسی از خدمات اشخاص کرد و گمان میکنم این در نظر آقایان باشد که اشخاصی که در راه مملکت يك خدماتی میکنند باید بتبجدهات آنها مرحوم ظهیرالدوله گمان میکنم همه مردم بدانند که يك خدمات و زحماتی در مشروطیت ایران کشیده است و همان وقت هم خانه شان خراب شده است.

مقام اخلاقی ایشان هم معلوم بود و این شهریه که معلوم شده است از راه خدمات و زحمات مرحوم ظهیرالدوله و محاسن اخلاقی که ایشان داشته اند بوده است و عجالتاً بلك دختری از ایشان باقی است که از حیث معاش در نهایت عسرت است و سایر ورثه هم حقوقی داشته اند بدولت واگذار کرده اند که

در عوض تازمانی که او شوهر اختیار نکرده ماهی صد تومان برای معاش او معین شود

در واقع اگر ملاحظه بفرمایید يك چیز بلاعوض هم نیست برای اینکه حقوقی که از مرحوم ظهیرالدوله بوده و بورتیه ایشان رسیده تمام ورثه از آن حقوق صرف نظر کرده اند که در عوض ماهی صد تومان باین دختر قبل از آنکه شوهر اختیار کند داده شود و تقریباً حقوق آن مرحوم هم این اواخر که کسر شده بود تقریباً

دو سه هزار تومان بود بنابراین گمان میکنم این مقدار تقریباً يك چیز فوق العاده و يك حرجی نباشد که ما نتوانیم و خیلی هم بموقع و بجا است.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافیست

(بعضی گفتند کافی نیست) رئیس - آقایان نظارت شریف ببرند برای اخذ آراء آقای آقا سید یعقوب آقای ایزدی (در این موقع عده از آقایان برای اخذ رأی خارج میشدند)

رئیس - همه آقایان بکمر تبه نشریف نبرند میخواهم رأی بگیریم

رأی میگیریم بکفایت مذاکرات آقایانی که مذاکرات را کافی میدانند قیام بفرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. رأی گرفته میشود بماده واحده با ورقه آقایانی که موافقت ورقه سفید و الا ورقه کبود خواهند داد.

آقایان میتوانند در دفتر نشریف ببرند برای کمیسیون ها و رایشان را بدهند.

بعضی از نمایندگان - بلی کافی است.

(بعضی گفتند کافی نیست)

رئیس - رأی می گیریم بکفایت مذاکرات نسبت بشور در کلیات لایحه قرضه فلاحتی آقایانی که کافی میدانند قیام بفرمایند.

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد. آقایان نظارت شریف ببرند. بقیه آقایان هم که رأی نداده اند در دفتر نشریف ببرند خواهش می کنم مراجعت نمایند و توجه بفرمایند در دفتر وارد شدند در دفتر دیگر نشریف ببرند که مجلس از اکثریت نیفتد.

رئیس - ماده اول قرائت میشود (شرح ذیل قرائت شد)

ماده اول - وزارت مالیه مجاز است از محل وجود تقاعد و در حد تقاعد عشا از مجموع وجوه مزبوره قرضه هائی بر طبق مواد ذیل به مالکین ایرانی اعطاء نماید.

ندمانی • دکتر امیرخان اعلی • خطیبی • سهرابخان • یاسانی • محمدولی میرزا حبیب الله خان شادلو • محمودخان وحید • افشار • سب الله خان اسکندری • زاهدی • کی استوان • آقا میرزا حسینخان پیرنیا • حبیب الله خان کمالوند • اخگر • سهرابزاده • محمد ولی خان اسدی • هابیم • یحیی خان رنگنه • ابره میرزا • حاج آقازاد رفیع • میرزا عبدالحسین صدر • میرزا ضاخان • حکمت • میرزا یدالله خان رهنما • دکتر آقایان.

اسامی مخالفین: آقایان طهرانی • آقا سید معی الدین • حاج میرزا عبد الوهاب العونی • حاج آقا اسمعیل عراقی • حائری - زاده • دامغانی • اشتیانی • حاج سید محمد سلطانی • میرزا محمدخان معظمی • آقا سید علاءالدین • شوشتری • آقا شیخ - فرج الله.

رئیس - خبر کمیسیون بودجه راجع بقرضه های فلاحتی که جزء دستور امروز بود مطرح است شور در کلیات تمام شده بود ولی بواسطه اینکه عده کافی نبود رأی آن موکول بامروز شد

رئیس - آقایان بکمر تبه نشریف نبرند میخواهم رأی بگیریم

رأی میگیریم بکفایت مذاکرات آقایانی که مذاکرات را کافی میدانند قیام بفرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. رأی گرفته میشود بماده واحده با ورقه آقایانی که موافقت ورقه سفید و الا ورقه کبود خواهند داد.

آقایان میتوانند در دفتر نشریف ببرند برای کمیسیون ها و رایشان را بدهند.

بعضی از نمایندگان - بلی کافی است.

(بعضی گفتند کافی نیست)

رئیس - رأی می گیریم بکفایت مذاکرات نسبت بشور در کلیات لایحه قرضه فلاحتی آقایانی که کافی میدانند قیام بفرمایند.

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد. آقایان نظارت شریف ببرند. بقیه آقایان هم که رأی نداده اند در دفتر نشریف ببرند خواهش می کنم مراجعت نمایند و توجه بفرمایند در دفتر وارد شدند در دفتر دیگر نشریف ببرند که مجلس از اکثریت نیفتد.

رئیس - ماده اول قرائت میشود (شرح ذیل قرائت شد)

ماده اول - وزارت مالیه مجاز است از محل وجود تقاعد و در حد تقاعد عشا از مجموع وجوه مزبوره قرضه هائی بر طبق مواد ذیل به مالکین ایرانی اعطاء نماید.

رئیس - آقای سلطانی • (اجازه) سلطانی - بنده عرض ندارم

شیروانی - بنده در مواد هم اجازه خواسته ام.

رئیس - اینجا فقط اسم شما در جاو کلیات نوشته شده.

شیروانی - بفرمایید هم نوشته ام در مواد.

رئیس - آقای شیروانی (اجازه)

شیروانی - بنده متأسفم که بموجب این قانون ما درست یکی از مواد اصول - ثروتر معکوس عمل می کنیم در تمام دنیا این اصل مسلم شده و یکی از قواعد مسلم علم ثروست که هر وقت ما نتوانستیم سرمایه های کوچک کوچک را جمع آوری کنیم و يك سرمایه بزرگ تشکیل بدهیم در نتیجه آن سرمایه بزرگ می توانیم کار بزرگ انجام بدهیم و از روی همین اصل است که امروز در تمام دنیا ملاحظه میفرمایید که تجارتخانه های فردی خیلی کم پیدا میشود و مخصوصاً سدی می کنند که تجارتخانه های جمعی تشکیل بدهند یعنی سرمایه های کوچک بطورهای جمع می کنند و يك سرمایه بزرگ تشکیل میدهند.

مملکت ما از این حیث گمان میکنم احتیاج از تمام دنیا زیاد تر باشد ما هنوز نتوانستیم بلك بانک مرکزی دولتی تشکیل بدهیم که همیشه يك سرمایه هنگفتی داشته باشیم که در موقع کارهای بزرگ بتوانیم آن سرمایه بزرگ را استعمال کنیم.

برحسب اتفاق در نتیجه بلك قانونی که در دوره چهارم بلك اشخاصی سعی کردند واز مجلس گذراندند (و شاید خودشان هم نمی دانستند که نتیجه اش این میشود)

يك همچو سرمایه بزرگی در نتیجه یکی از مواد این قانون در يك گوشه از وزارتخانه های ما پیدا شده و این پول تقاعد است که حالا مثل اینکه این سرمایه يك وحشتی در دلها انداخته که چرا باید این پول در اینجا بماند.

مملکت ما معمولاً این اصل درش جاری نبوده که باینده سعی کنند يك سرمایه بزرگ در يك گوشه و کناری جمع کنند آنها راهی که پیدا شده که این سرمایه را از بین ببریم بعقیده بنده این قانون ماده اول این قانون است.

اینجا بنویسد که هفت عشر از پول تقاعد که در صندوق تقاعد جمع آوری شده وزارت مالیه مجاز است این را قرض بدهد.

پدری و زهرش کردم حالا هم عرض می کنم در خارج هم عرض شد ما کمتر دیده ایم معاملات دولت و شاید همه جا اینطور باشد

رئیس - آقای سلطانی • (اجازه) سلطانی - بنده عرض ندارم

شیروانی - بنده در مواد هم نوشته ام در مواد.

و منحصر بماند نباشد مثل بلك تجارتخانه باشد مخصوصاً در مملکت ما معاملات دولت از قرض دادن و قرض گرفتن تقریباً شبیه بيك تاجر نبوده است و البته آقای معنون وزارت مالیه هم این حقیقت را نمیتوانند انکار نمایند.

دولت نه درست بدهی هایش را میدهد و نه درست طلبهایش را جمع میکند

آلان دوسال است بکدهسته از طلبکار های دولت (صحیح یا غیر صحیح) در مجلس متعصن شده اند شاید بصد کافه در این باب رد و بدل شده و اصل وزارت مالیه حاضر نیست که بشنید در رسیدگی بکند باظهارات اینها و بگوید اصل اشخاص طلبکار نیستند این طرز دادش است و خیلی اشخاص هم بنده سراغ دارم که از ملین بالاتر بدولت بدهی دارند هیچکس هم در خانه شان نیرود و در نهایت خوبی توی انومیایشان سوار میشوند و بعمارت بیلاقی شان میروند. بعمارت قشلاقی می آیند

اینهم طرز گرفتن پس معاملات دولت ما چندان شبیه بيك تجارتخانه هم نیست.

پس وقتیکه ما بلك چنین ادار داشتیم آنوقت نباید بیاییم و بلك پول چهار صد و پنجاه هزار تومانی بلك کروری را در دست و همچو تاجری بگذاریم که درست بدقت و دستکش رسیدگی نمیکنند و معاملات هم صحیح نیست.

این را بنده کاملاً برخلاف عقیده خودم میدانم که ما بلك چنین اختیار را بيك چنین تاجری بدهیم زیرا تاجر اول باید معاملاتش را درست بکند

در اینجا گفته شده است که میخواهند اصلاحات زراعتی و غیر بکنند در خارج هم يك شخص که خودش از اشخاص بوده است که سبب آوردن این لایحه بمجلس شده است

يك حرفی بمن زده من حرف او را که اصلاح صحیح میدانم و آنرا هم عرض میکنم وزارت مالیه هم اگر از نقطه نظر تامین آن قضیه بخواهد بلك لایحه بیارند در مجلس بنده چندان مخالفتی ندارم.

گفت که در وزارت مالیه مذا کرده شده است که بکده از مهاجرین و رابین که بواسطه آفت این دوسه ساله در ورانین بلك بدبختیهای برای آنها پیش آمده است دولت دیده است که اگر بتواند بلك کمکی بآنها بدهد اصولاً مالیاتش از بین نیرود.

اول هم پنجاه هزار تومان در نظر بکنند و بدهم بيك تربیتی بدولت پس بدهند به این حرف هم بطور شد کرده و بزرگ شده بزرگ شد بزرگ شد و چهار صد و پنجاه هزار تومان شده و موضوع هم از محوطه ورانین تجاوز کرده و بتمام نقاط مملکت رسیده است

رئیس - آقای سلطانی • (اجازه) سلطانی - بنده عرض ندارم

شیروانی - بنده در مواد هم نوشته ام در مواد.

